

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Szalay Péter ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Király Gábor ügyvéd által képviselt I.r. és II.r. alperesek ellen személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása és járulékai iránt a Fővárosi Bíróság előtt 16.KP.631.720/2005. számon megindult és a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.723/2007/2. számú jogerős részítéletével befejezett perében az alperesek által 17. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem tárgyában meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős részítéletnek azt a rendelkezését, mellyel az I.r. alperes terhére a jogsértés elkövetését megállapította és az I.r. alperest a jogsértéstől eltiltotta, valamint elégtétel adására kötelezte - az I.r. alperes terhére megállapított perköltségre is kiterjedően - hatályon kívül helyezi és ebben a keretben a keresetet az I.r. alperessel szemben elutasító elsőfokú ítéletet helybenhagyja. A jogerős részítéletnek a II.r. alperes terhére megállapított rendelkezéseit hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I.r. alperesnek 20.000 (húszezer) forint együttes első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 36.000 (harminchatezer) forint felülvizsgálati eljárási illetékből a II.r. alperes 18.000 (tizennyolcezer) forintot, a felperes 18.000 (tizennyolcezer) forintot köteles az államnak - felhívásra - megfizetni.

Ez ellen az ítélet ellen jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A Fővárosi Ítéltábla részben megváltoztatva az elsőfokú bíróságnak a keresetet teljesen elutasító ítéletét, részítéletében megállapította: az alperesek 2005. július 29-én „Kun Béla -

Szamuely Tibor: magyar genocídium" főcímmel, „Oral history: tanácsköztársaság, vörös katonák és Lenin-fiúk" alcímmel a világhálón megjelent tudósításukban azzal, miszerint a felperes egyik felmenőjét vöröskatonaként a tanácsköztársaság idején elkövetett rémtettekkel hozták összefüggésbe, megsértették a felperes jóhírnevét. Kötelezte az alpereseket, hogy tartózkodjanak a további jogsértéstől és 15 napon belül, saját költségükön, az internetes közleménnyel azonos helyen, módon és betűszedéssel tegyék közzé a jogerős ítélet rendelkező részét és fejezzék ki sajnálkozásukat a történetek miatt.

Az első fokú ítéletnek a nem vagyoni kártérítés iránti keresetet elutasító rendelkezését (a perköltségre és a le nem rótt kereseti illetékekre is kiterjedően) hatályon kívül helyezte, és ebben a keretben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A felperes és az alperesek fellebbezési eljárási költségét 20 - 20.000 forintban állapította meg.

A megállapított tényállás szerint a felperes a FIDESZ Magyar Polgári Szövetség egyik vezető politikusa. 2005. július 29-én a „Világszövetség Erdélyi Társasága (vet@praemium.ro) feladó megjelölés mellett, de „MVSZ Sajtószolgálat" aláírással jelent meg egy cikk, amelynek főcíme „Kun Béla - Szamuely Tibor : magyar genocídium", alcíme „Oral history: tanácsköztársaság, vörös katonák és Lenin fiúk" volt. A szöveg bevezetője utalt arra, hogy sajtószolgálatuk a minap „...-Linder ellen. És Szamuely?" című összeállítást közölt a magyarországi pártok háttér-összefonódásairól, és ebből kiderült, hogy .. fideszes politikus egyik felmenője 1919-ben zsoldért vöröskatonának szegődött. A cikk célja, hogy az olvasókkal - akik közül sokan nem ismerik a vörös katonák ténykedését - a XX. század magyar történelmének e szörnyű időszakát megismertesse. Az írásmű ezután azzal foglalkozott, hogy 1919. március 21-én a Károlyi-Linder kormány lemondott a kommunista Kun Béla és társai javára, és ezzel elkezdődött a magyarországi tanácsköztársaság 133 napig tartó rémuralma, amelynek során a vérengző népbiztos Szamuely Tibor "páncélvonattal" száguldozott keresztül-kasul az országban és halomra gyilkolta-gyilkoltatta a vidék magyarságát. Ennek illusztrálására ismertette Szamuely vörös katonái által Kalocsán elkövetett gyilkosságokat. A cikk végül idézte Rácz Sándort, az MVSZ tiszteletbeli elnökét, aki szerint ideje, hogy a nagy hazafias felbuzdulásban minden kommunista magába szálljon és az elkövetett bűnök miatt kivonuljon a magyar közéletből.

A felperes keresete szerint a közlemény valótlanul állítja, hogy bármelyik felmenője vöröskatoná lett volna. E valótlan tényállítás saját jóhírnevét, illetve kegyeleti jogait, továbbá a meg nem nevezett hozzátartozó emlékét is sérti.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Az I.r. alperes védekezése szerint a sérelmes közleményt nem ő, hanem az önálló jogi személyiséggel rendelkező II.r. alperes jelentette meg.

A II.r. alperes, nem vitatva, hogy a közlemény tőle származik, annak tartalmi valóságát állította. Emellett azzal is védekezett, hogy a meg nem nevezett „felmenő” emlékének megóvása miatt a felperes jogvédelmet nem vehetett igénybe.

A keresetet mindkét alperessel szemben elutasító elsőfokú ítélet indokolása szerint a kifogásolt közlemény nem nevezte meg azt a hozzátartozót, akinek emléke megóvása érdekében a felperes felléphetett volna. Ezért a Ptk. 85. § (3) bekezdés alapján a felperes igényt nem érvényesíthetett. Ugyanakkor az a körülmény, hogy a közlemény igazi politikai célpontja a felperes volt, a felperes részére jogvédelmet nem biztosít.

A jogerős részítélet ezzel szemben megállapította, hogy a felperes saját személyhez fűződő jogának megsértése miatt előterjesztett igényét a Ptk. 78. § alapján kellett megítélni. Annak van jelentősége, hogy a kifogásolt közlés tartalmaz-e valótlan tényállítást és ez alkalmas-e a felperes megítélésének hátrányos befolyásolására. A személyiségvédelmi perben is alkalmazandó PK. 12. sz. állásfoglalás értelmében a kifogásolt közléseket valós tartalmuk szerint kellett megítélni. Az alperesek által sem vitatottan annak említése, hogy valaki a tanácsköztársaság alatt katonai szolgálatot teljesített, mint vöröskatona, a társadalmi közfelfogás szerint, még jobboldali politikussal összefüggésben sem sértő. A közlemény azonban a vöröskatona fogalmát eltorzítja, a leírt szörnyűségeknek a vöröskatonákkal, illetve felperes személyével kapcsolatba hozása ezért súlyosan sérelmes a felperesre nézve. Az alperesek arra ajánlottak fel tanúbizonyítást, hogy a felperes egyik felmenője vöröskatona volt. Ezzel szemben az alpereseket annak bizonyítása terhelte, hogy a felperes felmenője kapcsolatba hozható a cikk szerinti rémtettekkel. Ilyen bizonyítást az alperesek nem ajánlottak fel.

Az I.r. alperes védekezésével szemben a jogerős részítélet azt is megállapította, hogy bár a közlemény feladója a II.r. alperes volt, aláíróként az I.r. alperes sajtószolgálatát tüntették fel, amely szerződéses kapcsolatban állt az MTI-vel. A II.r. alperes az I.r. alperes tagszervezete, amelynek tisztségviselője utóbb az I.r. alperes vezetője lett. Ezért mindkét alperes köteles a jogsértésért helytállni. Ennek megfelelően a jogerős részítélet a Ptk. 84. § (1) bekezdés a) pont alapján a jogsértést megállapította, a b) pont szerint az alpereseket a további jogsértéstől eltiltotta és a c) pont alapján kötelezte az alpereseket megfelelő elégtétel adására.

Ugyanakkor a felperes által előterjesztett nem vagyoni kárigényt elutasító első fokú ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította, megállapítva, hogy a nem vagyoni kárigény tekintetében további bizonyításra van szükség.

A jogerős részítélet ellen az alperesek nyújtottak be felülvizsgálati kérelmet, kérve annak hatályon kívül helyezését és a felperes keresetének az elutasítását. Álláspontjuk szerint a jogerős részítélet egyrészt nem döntött valamennyi kereseti kérelemről, másrészt túlterjeszkedett a kereseten. Kifogásolták a részítélet meghozatalát, amely tartalmilag közbenső ítéletnek is minősül. Érdemben pedig vitatták, hogy a felperes meg nem nevezett felmenőjére vonatkozó tényállítás sérti a felperes jóhírnevét. Kifogásolták, hogy a jogerős részítélet azt az alapvető kérdést, hogy a felperes felmenője vöröskatona volt-e, nem bírálta el. Az I.r. alperes ugyanakkor változatlanul állította azt is, hogy a II.r. alperes által esetleg elkövetett jogsértésért nem felel.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az I.r. alperes felülvizsgálati kérelme alapos, míg a II.r. alperesé alaptalan.

A személyhez fűződő jog megsértése esetén a sérelmet szenvedett fél a Ptk. 84. §-ában meghatározott szankciók alkalmazását a jogsértővel szemben igényelheti. Jogsértőnek pedig az minősül, aki olyan magatartást tanúsít, amely a Ptk. 75. § (1) bekezdése szerint, illetve a Ptk. 76-83. §-aiban meghatározott valamely személyhez fűződő jogot sért.

A per adatai alapján egyértelműen megállapítható, hogy a II.r. alperes önálló jogi személy. Az is megállapítható, hogy azt az internetes levelezési címet, amelyről az internet fórum rovatára került a felperes által kifogásolt közlemény, az internetes szolgáltatóval kötött szerződés alapján a II.r. alperes működteti, és a II.r. alperes használja sajtótevékenysége során az „MVSZ sajtószolgálat” elnevezést. Ettől függetlenül a felperes által csatolt közlemény tartalma is egyértelműen jelzi, hogy a küldemény feladója a II.r. alperes. Ebből aggálytalanul megállapítható, hogy a kifogásolt magatartás elkövetője kizárólag a II.r. alperes. Annak, hogy az I.r. alperes áll kapcsolatban az MTI-vel, nincs jelentősége, mert nem a Magyar Távirati Irodának leadott és általa nyilvánosságra hozott hírforrás a jogsértés alapja. Kétségtelenül tagi és áttételesen személyi kapcsolat is fennáll a két alperes között. A felperes azonban nem bizonyította, hogy az I.r. alperes szervezetileg felelne a tagszervezete által elkövetett jogsértésért, illetve, hogy a II.r. alperes az I.r. alperes

képviselőjében eljárva tevékenykedik. Ezért a felperes keresetét az I.r. alperessel szemben, jogviszony hiányában el kellett utasítani.

A jogerős ítélet ugyanakkor a II.r. alperes terhére a jogsértést jogszabálysértés nélkül állapította meg.

A felülvizsgálati kérelemnek az eljárási szabálysértésekre vonatkozó kifogása alaptalan.

A Pp. 3. § (2) bekezdés alapján a bíróság a fél által előadott kérelmeket, nyilatkozatokat nem alakszerű megjelenésük, hanem tartalmuk szerint veszi figyelembe. A felperes a per során egyértelműen kinyilvánította, hogy a kifogásolt közlemény a saját személyhez fűződő jogát is sérti. Ennek megfelelően a jogerős részítélet tartalmilag helyesen értékelte a felperes keresetét, és helyesen vizsgálta, hogy a kifogásolt közlemény alkalmas-e a felperes becsületének, hírnevének csorbítására. Téves ugyanakkor a II.r. alperesnek az a kifogása is, hogy a jogerős részítélet a halott emlékének megsértése miatt előterjesztett kereset elutasításáról nem rendelkezett, mert az ezzel kapcsolatos első fokú döntést a másodfokú részítélet helybenhagyta (jogerős részítélet 4. oldal 4. bekezdés).

Helytállóan hivatkoznak arra az alperesek, hogy a per alapvető kérdése az volt: valótlan tényállítás-e, hogy a felperes egyik felmenője vöröskatona volt. A jogerős részítélet ebben a kérdésben egyértelműen nem foglalt állást. A Legfelsőbb Bíróság a jogerős részítélet indokolását ezért azzal egészíti ki, hogy ténybelileg az sem nyert bizonyítást, hogy a felperes bármelyik felmenője a Tanácsköztársaság idején vöröskatona lett volna. A bizonyítási teher általános szabályai szerint a perben a hírlevél közreadóját, a II.r. alperest terhelte annak megnevezése, hogy pontosan ki az a felmenő rokon, akiről a cikk szól és ugyancsak a II.r. alperes feladata volt annak bizonyítása, hogy a név szerint megjelölt hozzátartozó a jelzett történelmi időben vöröskatona volt. A II.r. alperes azonban az említett felmenő személyét nem azonosította, a rokoni fokot nem pontosította és végképp nem bizonyította azt a tényt, hogy az általa közöltek a valóságnak megfelelnek, vagyis a felperes személy szerint megnevezett bármelyik felmenője vöröskatona lett volna. E tény valóságának bizonyítására nem szolgálhatott a II.r. alperesnek egy évekkel korábbi, hasonló hangvételű újságcikkre utalása - amely újságcikket egyébként sem tett a per anyagává. Az a körülmény pedig, hogy tanúbizonyítást ajánlott fel anélkül, hogy a tanú lakcímét és a tanúvallomással bizonyítandó pontos tényeket megjelölte volna, ugyancsak alaptalanná tette a II.r. alperes keresettel szembeni védekezését. Mindezek alapján megállapítható, hogy a felperes keresetében vitatott tény valóságát a II.r. alperes nem bizonyította, ezért a jogerős ítélet nem sértett jogszabályt, amikor megállapította a

felperes felmenőjének terhére rótt cselekményekkel a felperesnek okozott jogsérelmet.

A jogerős részítélet ugyanis a közleménynek a felperes személyhez fűződő jogát sértő jellegét helyesen ítélte meg.

A Legfelsőbb Bíróság gyakorlata következetes abban a kérdésben, hogy ha valakiről a nyilvánosság különböző fórumain oly módon állítanak valótlan és sértő tényeket, hogy az illető személyét kifejezetten egy meghatározott másik személyhez fűződő hozzátartozói (családi) kapcsolat által jelenítik meg, ezáltal a jogtalan támadás a hozzátartozó magánszférája, becsülete ellen is irányul, és a hozzátartozó is olyan érintett személlyé válik, aki saját maga is igényelhet jogvédelmet a saját becsülete és jóhírneve megóvása érdekében. Ez a jog a közszereplőket is megilleti. Ezt a jogértelmezést fejezi ki az EBH 2004/1116. szám alatt közzétett elvi határozat is. Amennyiben a valótlan és sértő tények közvetlenül már egy meghalt személyre vonatkoznak, az ő személyén keresztül megjelenített (hírbe hozott) hozzátartozó nem csak a halott emlékének megóvása érdekében, hanem a saját jogvédelme miatt is érvényesíthet igényt.

A per adatai szerint a kifogásolt hírlevél a felperest megnevezve, a felperes egyik név nélkül megjelölt felmenőjéről állította, hogy zsoldért vöröskatonának szegődött és emellett a vöröskatonák egyes csoportjai által elkövetett rémtettek bemutatásával illusztrálta a vöröskatonák tetteit. Ezzel a közlemény azt sugallta, hogy a felperes felmenője vöröskatonaként ugyancsak részese lehetett hasonló visszaéléseknek. Az általános közfelfogás szerint, melyet az Akadémiai Értelmező Szótár címszava is igazol, a felmenő fogalma az utódoktól a szülők, az ősök felé vezető ágon található rokonokat jelöli. A II.r. alperes által az interneten megjelentetett valótlan tényközlés a meg nem nevezett felmenőre vonatkozott, azonban a közlemény célpontja nyilvánvalóan nem a névtelen felmenő személye, hanem kifejezetten a vele kapcsolatba hozott felperes volt. A közlemény ily módon alapvetően a felperes személyét, politikai megnyilvánulásait kívánta hitelteleníteni. Ezért a névtelen felmenőre vonatkozó bizonyítatlan, ezért valótlan és sértő tény állításával sérült a felperes becsülete és hírneve is (Ptk. 76. §, 78. §).

A Ptk. 84. § (1) bekezdés alapján igényelt objektív szankciók tekintetében a Pp. 213. § szerint részítélet hozatalának helye lehetett. A másodfokú bíróság a kárigény jogalapjának fennállását nem állapította meg, ezért határozata még áttételesen sem tekinthető közbenső ítéletnek.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős részítéletnek az I.r. alperesre vonatkozó rendelkezéseit a Pp. 275. § (4)

bekezdés alapján hatályon kívül helyezte és a Pp. 253. § (2) bekezdésének megfelelő alkalmazásával az első fokú ítéletet ebben a keretben helybenhagyta. A II.r. alperes vonatkozásában a Legfelsőbb Bíróság a jogerős részítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján jogszabálysértés hiányában hatályában fenntartotta.

A pervezstes felperes a Pp. 78. § (1) bekezdés szerint köteles az I.r. alperes jogi képviselétével felmerült eljárási költséget megtéríteni.

A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes és a II.r. alperes köteles az államnak - külön felhívásra - a 6/1986. (VI.26.) IM. r. 13. § (2) bekezdés alapján megtéríteni.

Budapest, 2008. június 11.

Dr. Völgyesi Lászlóné sk. a tanács elnöke, dr. Mészáros Mátyás sk.
előadó bíró, dr. Bella Mária sk. bíró

A kiadmány hitelélül:

Vné

tisztviselő